

Sisäministeriö
Hallitus
Eduskunta
Media

Suomen somalialaisten liiton kannanotto hallituksen uuteen turvapaikkapoliittiseen toimenpideohjelmaan

Hallitus julkaisi viime viikolla uuden [turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelmansa](#), joka kansainvälisen ihmisoikeuksien päivän viikon tunnelmissa herätti enemmän kysymyksiä kuin antoi vastauksia.

Sisäministeriö Petteri Orpo ilmaisi tiedotustilaisuudessa huolensa "laittomasta maahantulosta", mutta sivuutti se tosiasian, että ilman humanitaarisen viisumin tai nykyisestä kasvatetun pakolaiskiintiön kaltaisia laillisia keinoja ei turvaa hakevalle jää muita vaihtoehtoja kuin ne laittomat.

Itse toimenpideohjelma ei vielä kovin konkreettisesti yksilöi odotettavissa olevia muutoksia, mutta huolta herättää sen tavoitteiden ja toimenpiteiden selvä ristiriitaisuus etenkin kotoutumisen suhteen.

Heti ohjelman ensimmäisessä lauseessa tavoitteeksi ilmoitetaan kotouttamisen tehostaminen, mutta sen listaamat muutokset eivät valitettavasti tätä tavoitetta tue.

Jo nykyisellään turvapaikanhakijoille myönnettävät oleskeluluvat ovat määräaikaista, mutta mikäli niiden voimassaolo voidaan lähtömaan turvallisuusarvion muututtua vastaisuudessa lyhentää kesken voimassaolokaudenkin, tarkoittaa tämä myös turvapaikan saaneiden elämän muuttumista jatkuvaksi epävarmuudeksi ja peloksi tulevasta. On selvää, että tämä syö turvapaikan saaneiden henkilöiden henkisiä resursseja ja sitä kautta heikentää motivaatiota kotoutumiseen. Motivaatio niin kielitaidon kuin uuden kulttuurin oppimisen suhteen on tutkitusti korkeimmillaan heti uuteen maahan saavuttaessa.

Suuri osa Suomeenkin suuntautuvista turvapaikanhakijoista pakenee Afganistanin, Somalian ja Irakin kaltaisia pitkittyneitä konflikteja, joissa turvallisuustilanteen kehittymisen arvioiminen on mahdotonta jo lyhyelläkin aikavälillä. Minkälaiseen tilanteeseen tämä jättää turvapaikanhakijan, jonka oleskelulupa keskeytetään lähtömaan parantuneeksi katsotun tilanteen perusteella? Entä sellaisen, joka palautetaan maahan, jonka tilanne seuraavan turvallisuusarvion tullen onkin taas täysin toinen?

Huolestuttavaa on myös Suomen päätös palauttaa kaikki kielteisestä turvapaikkahakemuksesta hallinto-oikeudesta tehtyyn valitukseen kielteisen päätöksen saaneet hakijat takaisin lähtömaahansa, vaikka näillä olisi vireillä valitus korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Miten tässä taataan hakijan oikeusturva ja kenties jo kertaalleen kääntömaahansa palautetun, mutta korkeimmassa oikeusasteessa myönteisen päätöksen saaneen hakijan asema Suomessa?

On myös vaikea ymmärtää, miten radikaalit kehitysyhteistyöleikkaukset auttavat parantamaan lähtömaiden edellytyksiä toimenpideohjelman pyrkimysten kuvaamalla tavalla?

Toinen kotoutumisedellytyksiä merkittävästi parantava tekijä on perheen läsnäolo. Suunnitteilla olevat, perheenyhdistämisen ehtoja entisestään kiristävät muutokset heikentävät myös tätä. Kiristyneisiin toimeentulovaatimuksiin vastaaminen on suurimmalle osalle käytännössä mahdotonta.

Kotouttamisprosessi vaatii huomattavia resursseja niin sen kohteena olevalta yksilöltä kuin siitä vastuussa olevalta kotouttajataholta. Onko tarkoituksenmukaista tehdä näin lyhytkatseisia ja näitä resursseja suorastaan haaskaavia päätöksiä? Mutta mikäli koko ohjelman tarkoitus on lähettää viesti kriisialueille ja sen tärkein tavoite todellakin on pääministeri Sipilän sanoin "poistaa turvapaikkapoliitikasta kaikki sellainen, mikä houkuttelisi Suomeen", siinä epäilemättä onnistutaan. Varmasti paremmin, kuin Suomen allekirjoitamiin pakolais- ja ihmisoikeussopimuksiin sitoutumisessa.

Helsingissä 14.12.2015

Arshe Said
puheenjohtaja
Suomen somalialaisten liitto